

Шановна Катерино Василівно!

Досі я з Вами спілкувався, як це звичайно буває між автором і головним редактором науково-методичного часопису, надсилаючи свої статті, які Ви, спасибі, нерідко друкували. Чимало моїх статей присвячено вічно актуальним у нас проблемам культури мови і мовлення, які насправді, коли називати речі їхніми іменами, є проблемами фантастичного безкультур'я нашого поточного літературного мовлення, що має закономірним наслідком руйнування нашої мови. Прикладів мовного дикунства (саме так) у нас можна, на жаль, наводити й наводити... Зрештою, це я й робив, як Ви знаєте, у своїх численних публікаціях протягом багатьох років. Як Ви також знаєте, результат моєї багаторічної праці дорівнює нулеві – я не маю тут жодних ілюзій. Проте й не нарікаю, за нашою національною звичкою, на долю, бо знаю, що не я, хоч би як це самовпевнено звучало, причина цього стану речей.

Власне, я не про це. Можна писати й писати... Та й про що писати?.. Ось тільки один-однісінький приклад, що, на мій погляд, є показовим, навіть викривально-показовим. Як відомо, у нашій країні вже четвертий місяць триває революція, яку назвали Революцією Гідності. Рівно стільки ж триває ще одна, не відома заголові, революція – моя особиста, але для мене дуже важлива. Зізнаюся Вам навіть у такому: мені здається, що без успішного завершення моєї маленької революції не має шансів на успіх загальнонаціональна. Суть же моєї полягає в тому, що я з перших днів Майдану пояснюю журналістам, культурним діячам, письменникам, ученим, політикам та ін. елементарну, школярську істину: іменник української мови середнього роду *віче* є звичайним, навіть найзвичайнішим таким собі відмінюваним іменником, який відмінюється так: *віче, віча, вічу, віче, вічем, (на) вічі; віча, віч, вічам, віча, вічами, (на) вічах*. Чому я в колі високоосвічених людей веду мову про те, про що звичайно говорять учителі початкової школи зі своїми вихованцями – учнями молодших класів? Тобто чому я роблю свою маленьку революцію? Бо, і Ви це теж, безперечно, помітили, з якихось, для мене особисто цілком незбагнених, причин українці (від політиків до пересічних громадян) чомусь цей давній український іменник середнього роду *віче* вживають як невідмінюваний, напр.: *народне віче, народного віче, народному віче, на всенародному віче* тощо. Очевидне з необхідності можна пояснити за принципом аналогії на прикладі українського іменника середнього роду *плече*: невже хтось засумнівається, що його слід відмінювати так: *плече, плеча, плечу, плече, плечем, (на) плечі*? Однак дарма я згадав це слово, адже в нього відмінкова парадигма множини є своєрідною, див.: *плечі, плечей і пліч, плечам, плечі, плечима, (на) плечах*; причина цього в тому, що ці форми історично є формами двоїни, але наврод чи зрозуміє це людина, котра не знає, як відмінювати іменник *віче*. Тому для більшої певності я покажу суть справи на прикладі іменника середнього роду *поле*, див.: *поле, поля, полю, поле, полем, (на) полі; поля, полів і піль, полям, поля, полями, (на) полях*. Хіба важко зрозуміти, що *віче* = *поле*, *віча* = *поля*, *вічу* = *полю*, *вічем* = *полем*, *(на) вічі* = *(на) полі* і т. д.? Незбагненно, але, як з'ясується, важко, дуже важко...

Ви, Катерино Василівно, уже здогадалися, що результат і цих моїх зусиль нульовий – я не маю тут жодних ілюзій. Вважаю, що наведений факт (а таким фактам – ність числа) є виразною й неспростовною ознакою нашого культурного здичавіння...

Тож моя маленька революція є безуспішною. І що ж воно буде з нашою загальнонаціональною Революцією Гідності, здійснюваною в стані загального духовного та інтелектуального зубожіння? Звичайно ж, моя маленька революція триває... Dum spiro, spero! А що ще залишається?

Широ до Вас і можливих уважних читачів – **Василь ЗАДОРЖНИЙ****МАЛЕНЬКЕ ВІЧЕ – ВЕЛИКИЙ ЗДВИГ***Вельмишановний Василю Богдановичу!*

Нам справді нічого не залишається, як оте «Dum spiro, spero!». І далі жити за І. Франком: «працювать, працювать, працювати, в праці сконать». Та ще бути чесними із собою. А поцінована буде наша справа чи ні – то навіть і не питання. Бо хіба ж заради визнання робимо те, до чого покликані? Ви й самі це добре усвідомлюєте. Оте ж розпачливе «результат моєї багаторічної праці дорівнює нулеві», наскільки я розумію, – від різючої невідповідності бажаного і реального. Прагнете поліпшити, удосконалити, вигоїти наш напівзруйнований український світ, а специфіка сфери діяльності апріорі не передбачає швидкого результату.

Добре, що пережили хвилину зневіри чи, скоріше, душевної втоми, яка буває в кожній мислячій людині, і ословили свої невеселі роздуми. Адже за незмінно оптимістичного світовідчуття Ви не озвучили б того, що Вас болить, що для Вас є надважливим, тимчасом як для більшості нашого суспільства – чимось незначним, а то й взагалі непомітним («це ж така дрібниця», «не на часі», «є речі нагальніші» і т. д.). Я до більшості не належу. І коли знала б Вас лише з самого цього листа, то й тоді пройнялася б повагою до Вас, бо глибоко шаную в людях увагу і трепетне – як до живої істоти – ставлення до слова. А оскільки наша співпраця триває не один рік, то і я, і колектив редакції, і численні читачі «Дивослова» вважаємо Вас одним із найпотужніших наших авторів. Кажу це для того, аби додати Вам дешицу віри в те, що Ваша праця визнана широким колом українських словесників. Це засвідчують численні відгуки під час зустрічей з учителями, результати наших заочних опитувань. Ваші матеріали, які активно наповнюють рубрику журналу «До мовних глибин», надзвичайно потрібні в цей не найкращий для країни та її мови час, коли все ще актуальні болючі Шевченкові майже двохсотлітні рядки: «Колись будем і по-своему глаголать».

Дуже широкий тематичний спектр Ваших статей. Це видно із самих назв: «Словесні покручі на тлі живої української мови», «У мові дрібниць немає», «З історії військової лексики», «Мистецтво словотвору» та ін. Ви вмієте вийти на животрепетні теми, захопити читача нестандартним викладом і повести в мовні глибини, прилучаючи до лінгвістичних тонкощів.

Василію Богдановичу, я розумію, чому Ви не присвятили статті слову *віче* у своєму традиційному стилі, а написали листа. Для Вас, професійного філолога, крізь глуху стіну байдужості там, де мало б бути цілковите розуміння з півслова, проблема лексеми *віче* вийшла за межі суто лінгвістичні, стала соціально значущою. Згодна з Вами, що наша політична і культурна еліта має демонструвати високий рівень мовної і загальної культури, особливо на велелюдних громадських зібраннях – *на вічах*.

Оскільки Ваша маленька революція, попри гіркоту, розчарування, триває, то Революція Гідності неодмінно переможе. Уже перемогла. Маленьке слово *віче* творить великий здвиг – і на майданах, і в наших душах.

З повагою – **Катерина РИБАЛКО**